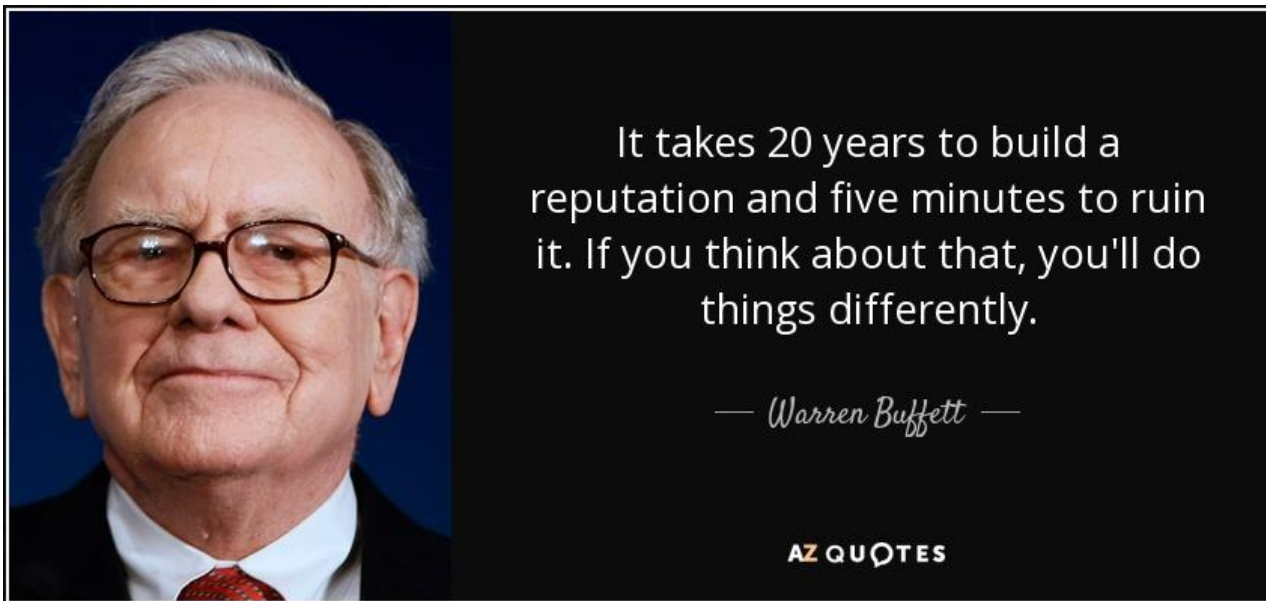

**Компанийн нийгмийн хариуцлагыг нэмэгдүүлэх
бодлогын бичиг баримт боловсруулахад
анхаарах асуудал**

Д.Ганбаяр

*“Компаниудын нэр хүнд бий болгоход 20 жил шаардагдана.
Харин нэр хүндээ алдахад 5 минут л хангалттай.
Хэрэв энийг боддог бол та өөрөөр хийх хийх болно.”*

Компани болон оролцогч талууд

- Засгийн газар, Төрийн **зохицуулалт**
- **Эрэлт, нийлүүлэлтийн** тэнцвэртэй бус байдал -> **ИНФЛЯЦИ**
- **ДНБ**-ний өсөлт, бууралт -> **Ажилгүйдэл**
- **Зээлийн хүү** -> Үйлдвэрлэлийн зардал
- **Валютын ханш** -> **Худалдааны баланс**
- **Хөрөнгө оруулалт** -> **Мөнгөний нийлүүлэлт**

“Эдийн засгийн засаглал (бодлого, тогтолцоо, бидний хамтын ажиллагаа) сул байгаа учраас үр өгөөжөө хангалттай өгөхгүй байна”

Сонирхолын зөрчлийн шийдэл нь Компанийн засаглалыг хэрэгжүүлэх

СОНИРХОЛЫН ЗӨРЧИЛ

- Эрх мэдэл
- Ашиг сонирхол

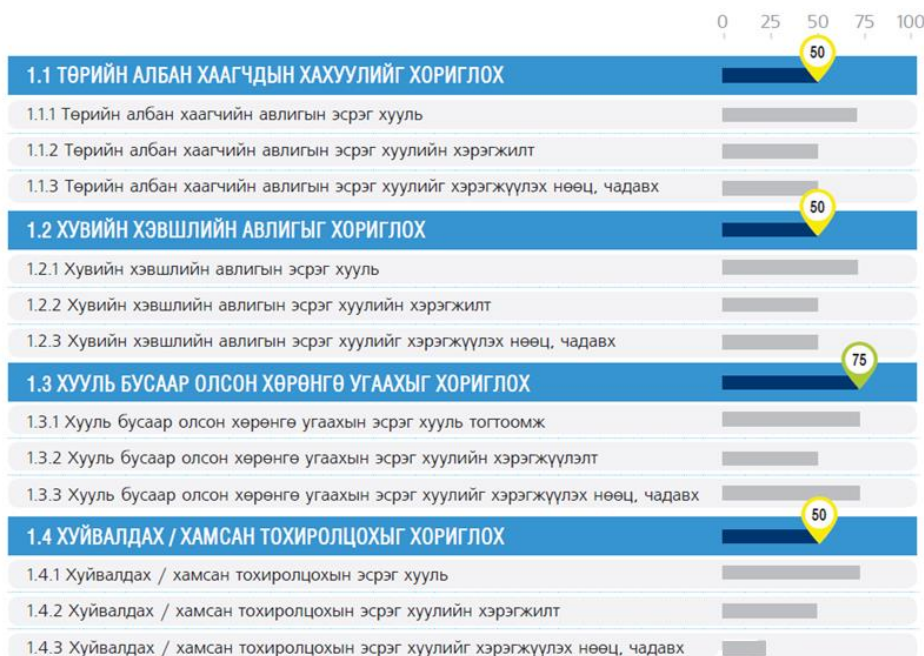

ТУЗ-ийн гол үүрэг бол Хувьцаа эзэмшигчид ба Компанийн удирдлагуудын сонирхолын зөрчлийг арилгах

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ

ТӨРИЙН САЛБАРЫН ҮНЭЛГЭЭ

1.5 ШҮГЭЛ ҮЛЭЭХ

1.5.1 Шүгэл үлээгчийн тухай хууль

1.5.2 Шүгэл үлээгчийг хамгаалах хуулийн хэрэгжилт

1.6 НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН СТАНДАРТ, АУДИТ БА НЭЭЛТТЭЙ БАЙДАЛ

1.6.1 Нягтлан бодох бүртгэл, аудитын стандарт

1.6.2 Нягтлан бодох бүртгэл, аудитын стандартын мөрдүүлэлт

1.6.3 Мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагууд

1.6.4 эцсийн эзэн / өмчлөгч

1.7 ЗҮЙ БУС НӨЛӨӨГ ХОРИГЛОХ

1.7.1 Улс төрийн хандив зохицуулах хууль

1.7.2 Хуулийн хэрэгжүүлэлт, улс төрийн хандивыг ил болгох

1.7.3 Лоббиг зохицуулах хууль

1.7.4 Хуулийн хэрэгжүүлэлт, лоббиг ил болгох

1.7.5 Ашиг сонирхлын бусад зөрчлийг зохицуулах хууль

1.7.6 Хуулийн хэрэгжүүлэлт, ашиг сонирхлын бусад зөрчлийг олон нийтэд ил болгох

1.8 ХУДАЛДАН АВАЛТ

1.8.1 Үйл ажиллагааны орчин

1.8.2 Гэрээлэгч талын ёс зүйт байдал

1.8.3 Хөндлөнгийн хамгаалалт

1.8.4 Хувийн салбарын зохицуулалт

1.9 ГААЛЬ, ТАТВАР

1.9.1 Ажиллах орчин

1.9.2 Татварын байгууллагын шударга байдал

1.9.3 Хөндлөнгийн хамгаалалт

0 – ҮГҮЙ | 25 – ХЯЗГААРЛАГДМАЛ | 50 – ЗАРИМ ТАЛААРАА | 75 – ИХЭЭХЭН | 100 – БҮРЭН

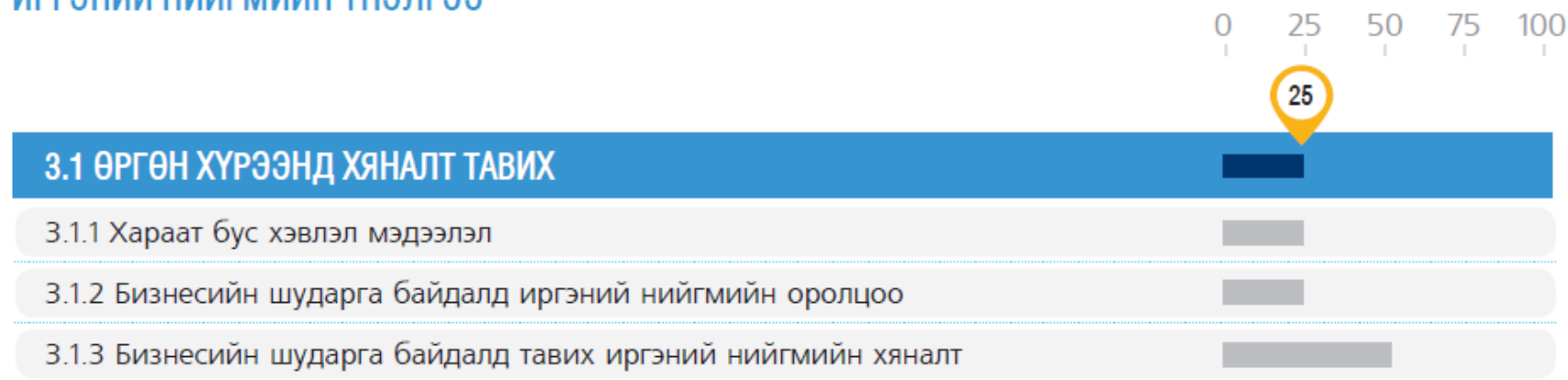
Эх сурвалж: Шударга бизнес-Монгол улсын хөтөлбөр 2018 /Transparency International Mongolia/

Засгийн газрын “Компанийн засаглалыг хөгжүүлэх Үндэсний хөтөлбөр” хэрэгжүүлэгч Үндэсний зөвлөл

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ

ИРГЭНИЙ НИЙГМИЙН ҮНЭЛГЭЭ

0 – ҮГҮЙ | 25 – ХЯЗГААРЛАГДМАЛ | 50 – ЗАРИМ ТАЛААРАА | 75 – ИХЭЭХЭН | 100 – БҮРЭН

Эх сурвалж: Шударга бизнес-Монгол улсын хөтөлбөр 2018 /Transparency International Mongolia/

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ

ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

0 – ҮГҮЙ | 25 – ХЯЗГААРЛАГДМАЛ | 50 – ЗАРИМ ТАЛААРАА | 75 – ИХЭЭХЭН | 100 – БҮРЭН

Эх сурвалж: Шударга бизнес-Монгол улсын хөтөлбөр 2018 /Transparency International Mongolia/

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ

САЙН ЗАСАГЛАЛ БОЛЖ ЧАДВАЛ
УЛС ОРНЫ ХӨГЖИЛД ҮНЭТЭЙ ХУВЬ НЭМЭР ОРУУЛНА

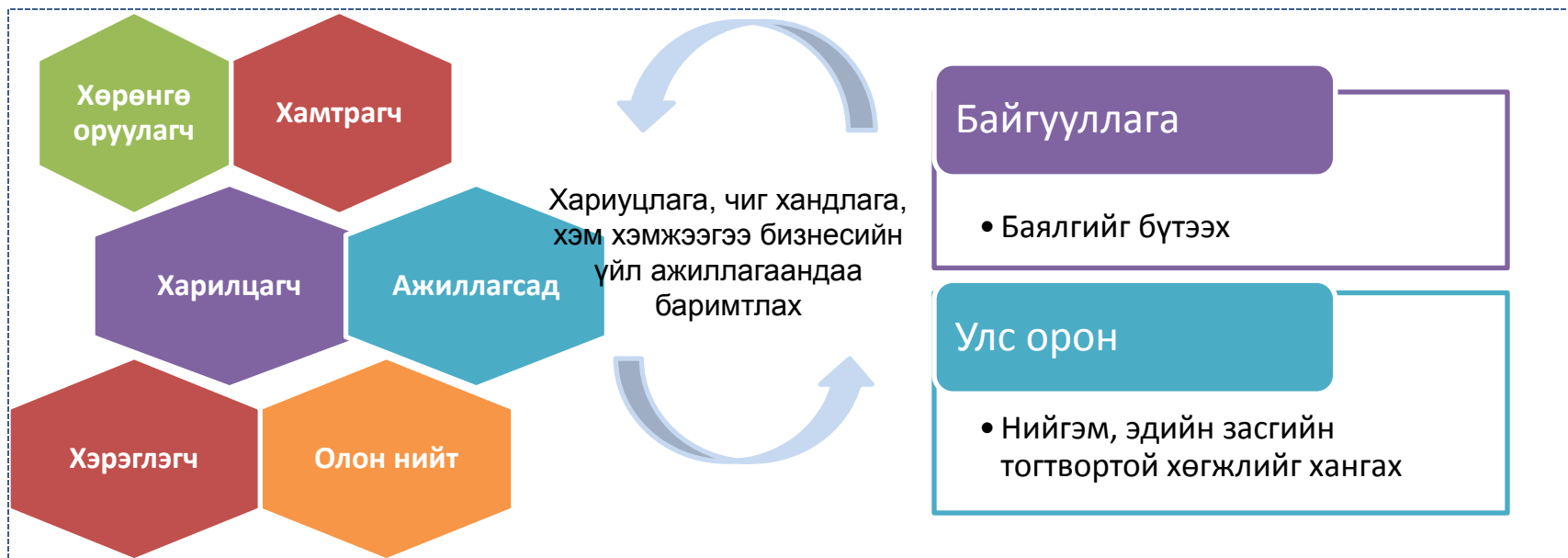

КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГА

КНХ гэдэг нь аливаа байгууллага өөрийн үйл ажиллагаагаа **хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй, байгаль орчинд бохирдолгүй, нийгэмд сөрөг үр дагаваргүй, ил тод, нээлттэй** явуулна гэсэн ойлголт болно.

КНХ нь зөвхөн **буяны өглөг, хандив биш, тогтвортой хөгжилд оруулж буй хувь нэмрийг** хэлнэ.

Олон талын оролцогчдын **итгэл үнэмшил, хүлээлт, ашиг сонирхлыг** нэг цэгт төвлөрүүлэн нэгтгэж байдаг хүчин зүйл.

КНХ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ШААРДЛАГА

Компанийн нийгмийн хариуцлага нь зөвхөн зөв зүйлийг, тэр дундаа буяны эсвэл хандивын ажил хийнэ гэсэн үг биш, харин бизнесийн үр ашигт шууд чиглэгддэг.

Милтон Фридман

КНХ нь дараах үр ашгуудыг шууд болон шууд бусаар авчирдаг.

- Өрсөлдөх чадвар, хөрөнгө оруулалт нэмэгдүүлэх
- Компанийн нэр хүнд нийгэмд өсөн нэмэгдэх
- Тогтвортой, чадварлаг, үнэнч боловсон хүчнийг татах
- Тасралтгүй сайжруулалт бий болох
- Санхүүгийн үзүүлэлтийг сайжруулах
- Тогтмол борлуулалт, нийлүүлэлтийн сувгийг бий болгох
- Өөрчлөлт, шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх
- Нийгэмд хүлээн зөвшөөрөгдөх
- Баялгийг бүтээн бий болгох
- Төрийн байгууллагуудтай харилцах харилцаа сайжруулах
- Тогтвортой хэрэглээг дэмжих

КНХ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ

Дараах **зарчмуудыг орхигдуулахгүйгээр жигд авч явах** шаардлагатай.

- Хүний эрхийг хүндлэн дээдлэх
- Бизнесийн ёс зүйг эрхэмлэн дээдлэх
- Нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал
- Байгаль орчинг хайрлан хамгаалах
- Тогтвортой хөгжлийг хангахад хувь нэмрээ оруулах
- Ажлын нөхцөл сайжруулах
- Салбарын уялдаа холбоо хамтын ажиллагааг сайжруулах
- Нийгмийн үйл ажиллагаа, хөрөнгө оруулалт, хөгжил цэцэглэлтэд оролцох
- Олон янзын соёл, хүмүүсийг хүндэтгэн үзэх
- Ивээн тэтгэлэг, хандив туслалцаа үзүүлэх
- Хэрэглэгчдийн сэтгэл ханамж, шударга өрсөлдөөний зарчмуудыг баримтлах
- Авилгал, хээл хахуулиас ангид байх
- Хариуцлага, ил тод байдал, гүйцэтгэлийн талаар тайлагнадаг байх
- Гадаад дотоодын нийлүүлэгч, түншүүдтэй эрх тэгш харилцаа холбоо тогтоох

КНХ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

КНХ-ын идэвхтэй үйл ажиллагаагаар дамжуулан бизнесийн тогтвортой байдлаа хадгалахыг хүсч байгаа бол дараах зүйлс **гол цөм** нь:

- Зөв бодлого, шийдвэр гаргалт
- Нягт төлөвлөлт, менежментийн процесс /уялдаа холбоо/
- Чанартай гүйцэтгэл

КНХ-г хэрэгжүүлэхэд дараах зүйлсийг цогцоор нь харах шаардлагатай:

- Улс орны эдийн засаг, хууль эрхзүйн орчин
- Төр засгийн бодлого, зорилт
- Салбарын үйл ажиллагааны чиглэл
- Байгаль орчны нөлөөлөл
- Бизнесийн өсөлт
- Болзошгүй эрсдэл
- Үйл ажиллагааны ерөнхий төлөв
- Бизнесийн соёл

КНХ - ОЛОН УЛСЫН ТУРШЛАГА

ЖИШЭЭ:

- Жижиг дунд бизнесийн байгууллагыг КНХ-г хэрэгжүүлэхэд зааварчилж, зөвлөх /coaching/
- КНХ-г хэрэгжүүлэгч томоохон компани нь жижиг дунд бизнесийнхэнтэй туршлага хуваалцах
- КНХ-н чиглэлээр судалгаа шинжилгээний ажил хийдэг судлаачид, эрдэмтдийг төрөөс дэмжиж урамшуулах
- Шинэ болон жижиг, дунд бизнесийг дэмжих /microcredit fund/
- Шилдэг КНХ-г хэрэгжүүлэгч байгууллагыг урамшуулах, шагнах
- Сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт КНХ-н талаархи мэдлэгийг дээшлүүлэхэд анхаарах
- КНХ-г хэрэгжүүлэх дүрэм журам, зохицуулалт
- Нийгэмд чиглэсэн ажлуудыг хэрэгжүүлэхэд ЗГ-аас дэмжих

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ

ТӨР

Компанийн нийгмийн хариуцлагыг сайжруулахын тулд төрөөс ямар бодлого зохицуулалт хийж болох талаас авч үзэх

ДЭЛХИЙН ХЭМЖЭЭНИЙ ЖИШИГ КОМПАНИ

Дэлхийн хэмжээний жишиг компаниудын нийгмийн хариуцлагын талаарх бодлого хэрэгжилт

КОМПАНИ

ISO26000 зарчмыг хэрхэн компани дээрээ хэрэгжүүлэх талаас нь авч үзэх

КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ТАЛААРХ НИЙТЛЭЛ

Компанийн нийгмийн хариуцлагын талаар мэдлэгийг сайжруулахын тулд ямар арга хэмжээ авах нь зөв эсэх

ИРГЭД

Компанийн нийгмийн хариуцлагын мэдлэгийг олж авах

ЖИШИГ ОРОН

Компанийн нийгмийн хариуцлагын жишиг орнуудын төрөөс хэрэгжүүлж буй бодлого

ТББ, МЭРГЭЖЛИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Төрийн бус байгууллага болон мэргэжлийн байгууллагуудын ямар судалгаа явуулсан тэдний байр суурь

НҮБ ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БАЙР СУУРЬ ISO26000

Нэгдсэн үндэсний байгууллагын болон олон улсын байгууллагуудын хэрэгжүүлж буй бодлого

КНХ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХАМТЫН ОРОЛЦООГ БИЙ БОЛГОХ

КНХ-ыг амжилттай хэрэгжүүлэхийн үндэс нь бүх талын оролцогчдын эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчны талаар гаргах шийдвэрийг нэгтгэн, уялдуулан зохицуулах явдал юм.

Оролцогчид	Оролцоо
Төр засаг	Талууд хоорондын сайн харилцаа, сайн засаглалыг бий болгох суурь орчныг бүрдүүлэхэд оролцоно
Орон нутгийн удирдлага	Тодорхой бүс нутагтаа үйл ажиллагаа явуулахад ОН-ын засаг захиргааны байгууллагатай хамтран ажиллах чиглэлээ эхнээсээ нарийвчлан тохирч, үр дүнтэй хамтран ажиллах
Хөрөнгө оруулагч	Хөрөнгө оруулалтыг зөв, оновчтой төлөвлөж, санхүүжүүлэх
Хэрэглэгч	Хэрэглэгчтэй хариуцлагатай хамтран ажиллах нь бизнесийг тогтвортой үргэлжлэх нөхцлийг бий болгодог.
Ажилтан	Хүний нөөцийн цалин хөлс, нийгмийн халамж, ёс зүй, нууцлалын бодлогыг ямар түвшинд барьж ажиллахаа тодорхой тохирсноор ажилтнуудын компанидаа итгэх итгэлийг нэмэгдүүлж, хүлээлт нь зохистой түвшинд байх боломж бий болно.
Компани	Эрсдэл, боломжуудыг зөв удирдан төлөвлөх, өөрийн хамтрагч түншүүдийг үйл ажиллагаандаа өргөнөөр татан оруулах, компанийхаа нэр хүндийг өсгөх зэрэг олон асуудал компанийн удирдлагад оногддог.
Нийлүүлэгч	Нийлүүлэгчээ зөв сонгох, урт удаан хугацааны тогтвортой хамтын ажиллагаа

КНХ-Н ТАЛААР БАРИМТЛАХ БОДЛОГОД ОРУУЛАХ САНАЛ

- **МУ-ын хувьд КНХ-ийн хэрэгжилтийн түвшин, өнөөгийн нөхцөл байдлыг судлах:**
 - Хэрэгцээ, шаардлага
 - Санал, дэмжлэг /төр/
 - Туршлага г.м
- **Сурталчилах, олон нийтэд таниулах:**
 - КНХ-н цогц мэдээллийн баазыг бүрдүүлэх
 - КНХ-н тайлагналын тогтсон форматыг бий болгох
 - Шилдэг КНХ-тай байгууллагыг шалгаруулж, алдаршуулах /топ 100 г.м/
 - Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслүүдээр КНХ-г хэрэгжүүлсэн туршлага, мэдээ, мэдээллийг хөнгөлөлттэй нөхцөл эсвэл үнээр хүргэх боломжийг бүрдүүлэх
 - КНХ-ын форум, хэлэлцүүлэг, хурал семинар зохион байгуулах
 - OECD болон КНХ-н ОУ-ын хурал, форумд МУ-ын КНХ-г хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг тайлагнах, түгээх
 - Олон нийтийн аудит, хяналт, оролцоог бий болгох, ОН-д мэдээлэх

КНХ-Н ТАЛААР БАРИМТЛАХ БОДЛОГОД ОРУУЛАХ САНАЛ

- **Соён гэгээрүүлэх, сургах, хөгжүүлэх:**
 - Knowledge sharing –Туршлага хуваалцах
 - Сургалтын үндсэн хөтөлбөрт тусгах: Ахлах ангийханд КНХ-ийн мэдлэг олгох, Эдийн засаг, бизнесийн чиглэлийн сургалтын хөтөлбөрт тусгах
 - Мэргэшүүлэх сургалт: Онлайн, танхим
 - Байгууллагын ТУЗ, удирдлагын багт чиглэсэн сургалт
 - Шинэ болон жижиг дунд бизнес эрхлэгчдэд зориулсан сургалт
- **Төрөөс дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх:**
 - Нийгмийн тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх зорилго бүхий төсөл, хөтөлбөр, бизнесийг дэмжих бодлого /Хөдөлмөр эрхлэлт, байгаль орчин, эрүүл мэнд, боловсрол г.м/
 - КНХ-г хэрэгжүүлсэн байгууллагуудад татварын хөнгөлөлт, нөхөн олговор, хөнгөлөлттэй зээл олгох боломжийг бүрдүүлэх
 - Байгууллагын КНХ-н бодлогын баримт бичиг, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг стратегитэй, тодорхой 1 салбарт чиглэсэн байдлаар хэрэгжүүлж, төрийн байгууллагатай хамтран ажиллах /Боловсрол, соёл урлаг г.м/

КНХ-Н ЧИГЛЭЛЭЭР ТӨЛӨВЛӨЖ БУЙ АЖЛУУД

- **КНХ-ийг хэрэгжүүлж байгаа дотоодын болон гадны туршлага**
 - Олон улсын судалгаа, Дотоодод хийгдсэн судалгаа тайлан
 - Бизнесийн хэрэгжүүлж байгаа туршлага, дэмжлэг үзүүлэх боломж
- **Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр КНХ-н талаархи ойлголтыг түгээх**
 - “Сайн засаглал” сэтгүүлийн “Компанийн нийгмийн хариуцлага” сэдэвтэй дугаар
 - Радио нэвтрүүлэг, ТВ-ийн хөтөлбөр
- **КНХ-ын форумыг үндэсний хэмжээнд зохион байгуулах**
 - Төр болон хувийн хэвшлийн байгууллагуудыг хамруулсан хэлэлцүүлэг
 - Бодлогын баримт бичгийн хэлэлцүүлж санал авах

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ

Сайн Засаглал Good Governance

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ДЭРГЭДЭХ СЭТГҮҮЛ

Засгийн газрын “Компанийн засаглалыг хөгжүүлэх Үндэсний хөтөлбөр” хэрэгжүүлэгч Үндэсний зөвлөл

[БИДНИЙ ТУХАЙ](#)[МЭДЭЭЛЭЛ](#)[ЗАСАГЛАЛЫН СУРГАЛТ](#)[КОМПАНИ](#)[ТУЗ](#)[МЭДЭЭЛЛИЙН САН](#)

МЭДЭЭ МЭДЭЭЛЭЛ

ЗЭСИЙН ханшийн ирээдүй ГЭРЭЛТЭЙ байна
2016-11-16 16:04:00

Гадаад худалдааны эргэлт жилийн дүнгээр 8.4% буурчээ
2016-11-16 15:37:34

Нефтийн үнэ таван хувиар нэмэгдлээ
2016-11-16 13:18:11

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашгийг хамгаална
2016-11-15 15:24:00

Хөрөнгө оруулагчдыг татахын тулд хууль эрхзүйн орчныг нь сайжруулах ёстой
2016-11-15 10:30:00

Түүхий эдийн гадаад зах зээлийн төлөв байдал
2016-11-15 09:32:00

ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ

ХЭ-Д ХҮРГЭХ МЭДЭЭЛЭЛ

ХӨНДЛӨНГИЙН ҮНЭЛГЭЭ ХИЙЛГЭХ

Хувьцаат компанийн засаглал

Компанид тавигдах шаардлага

Бүгд...

Төрийн өмчит ХК-ийн засаглал

Төрийн өмчийн хяналт

Бүгд...

Банкний засаглал

Банкны салбарын компанийн засаглал

Бүгд...

Даатгалын засаглал

Даатгалын байгууллага ба гэр бүлийн компанийн засаглал

Бүгд...

Сайн засаглал #1 Хаа...

Symbol Volume Bid Ask
GOV 21 422 0
TIB 0 0

Symbol Volume Bid Ask
GOV 21 422 0
TIB 0 0

Ad 360 06
GOV 21 422 0
TIB 0 0

YouTube